

Proloog

Het Glanzend Pad

Het had wel iets weg van de zee, deze grasvlakte die zich uitstreckte tot aan de rand van de horizon en er voorbij. Je ogen vulden zich met lucht, waar je ook keek. De twee manen hingen eenzaam en hoog aan de vaalwitte hemel, de kleinste van de twee bleekwit, de grootste bleekblauw, genesteld in duisternis en duidelijk bolvormig. Het leek alsof zij een waarnemer met kennis of verbeelding eraan wilden herinneren dat de wereld van Eres ook een gigantische bol was die door de lege ruimte tuimelde, en dat zij mee tolden.

‘De Dwaas zij dank is er geen wind vandaag,’ merkte Kosh op. Hij zag er kalm en zelfverzekerd uit, zoals hij rechtop in het zadel van zijn geliefde strijdzetel zat. ‘Ik denk niet dat ik nog een brand kan verdragen.’

‘Ik ook niet,’ antwoordde Ash. Hij scheurde zijn blik los van de verre manen, knipperend met zijn ogen alsof hij verbaasd was weer terug te zijn in de gewone wereld. Het was drukkend heet vandaag. De lucht boven de grasvlakte die zich uitstreckte tussen de twee legers golfde en trilde, waardoor de donkere, glinsterende massa van vijandelijke ruiters dichterbij leek dan in werkelijkheid het geval was.

Ash klakte met zijn tong toen zijn eigen zel zenuwachtig met zijn kop schudde. Hij was een mindere ruiter dan Kosh, en zijn zel was jong en nog onbeproofd. Ash had hem nog geen naam gegeven. Zijn vorige rijdier, de oude Asa, was ineengezakt met een gescheurd hart in hun laatste schermutseling net ten oosten van Car, een dag waarop de geur van verkoold vlees als een sluier boven het slagveld had gehangen, toen de vijandelijke Yashi levend verbrandden in de enorme, door de wind aangewakkerde vuurzee die Ash en zijn kameraden hadden ontketend. Later, terwijl tranen strepen trokken over zijn met roet bevlekte gezicht, had hij gerouwd om de dood van zijn zel, net zoveel als om zijn kameraden die die dag waren gesneuveld.

Ash boog zich voorover en streelde de nek van zijn jonge zel met een geschoeide hand. *Moet je die twee nou toch zien*, projecteerde hij naar het dier in een poging ermee te communiceren via gedachten alleen, terwijl hij zijn blik gericht hield op Kosh en zijn rijdier. *Al-lebei zo trots en fier. Passen ze niet uitstekend bij elkaar?*

De jonge zel steigerde even.

‘Kalm aan, jongen,’ zei Ash sussend terwijl hij de gespierde nek van het dier bleef strelen, met de vleug mee, het grove haar zwart als pek tussen de witte strepen. De zel snoof een paar keer, als om de angst uit zijn lijf te verjagen, en begon eindelijk wat rustiger te worden.

Leer kraakte toen Ash weer rechtop in het zadel ging zitten. Kosh ontkurkte een waterzak en nam een grote slok. Hij hapte naar adem en veegde zijn mond droog. ‘Ik zou wel iets sterkers lusten,’ klaagde hij. Hij bood Ash nadrukkelijk niets aan. In plaats daarvan wierp hij de waterzak terug naar zijn zoon, zijn schildknaap, die op blote voeten naast hem stond.

‘Je bent nog steeds boos?’ vroeg Ash.

‘Je had wat voor me kunnen bewaren, meer zeg ik niet.’

Ash gromde, leunde voorover tussen hun zels en spuwde op de grond. Blaadjes tondelgras sputterden en kraakten terwijl ze het plotselinge vocht opnamen. Het was op de hele vlakte hetzelfde; overal was een constant achtergrondgeluid te horen, als van ongekookte rijst die neerregende op verre daken, veroorzaakt door het vocht dat de twee legers afscheidde en dat overal soortgelijke reacties aan de grassen onder hun voeten ontlokte.

Hij keek naar rechts, naar waar zijn eigen zoon en schildknaap Lin stond. De jongen was kalm en in zichzelf gekeerd, zoals gebruikelijk. Ash verlegde zijn blik naar de voorste linies van het leger, waar hier en daar andere rijdieren ongedurig trappelden en steigerden.

De zels konden de oorlogpanthers ruiken die aan hun lijnen rukten in de linies van het vijandelijke leger, aan de andere kant van deze naamloze vlakte in de Zee van Wind en Gras.

Het Volksleger was in de minderheid vandaag. Maar eigenlijk waren ze altijd in de minderheid. Dat weerhield hen er niet van te winnen van een vijand die al te afhankelijk was van mopperende dienstplichtigen en de gevestigde vormen van oorlogvoering, zoals

uiteengezet in de oude eerbiedwaardige *Verhandeling inzake de Gewapende Strijd*. Vandaag straalden de oude krijgers duidelijk zichtbaar zelfvertrouwen uit terwijl ze wachtten tot de gevechten begonnen. Dit was het uur van de waarheid, wisten ze allemaal, de beslissende worp van de dobbelsteen. Aan beide kanten was alles op alles gezet voor deze laatste confrontatie.

Een kreet steeg op en verspreidde zich langs de gelederen. Generaal Osho, de leider van het Glanzend Pad, galoppeerde op zijn pikzwarte zel Chancer langs de linies van de Vleugel, de mannen die vandaag de linkerflank van de hoofdmacht zouden verankeren. Hij hield een lans rechtop in zijn uitgestrekte rechterhand. Aan de punt van de lans, hoog boven het stof dat door de hoeven van Osho's zel werd opgeworpen, wapperde een rode vlag waarop een afbeelding was geborduurd van de eenogige Ninshi, beschermster van de ont-heemden. Het dundoek klapperde en fladderde als een vlam.

Osho reed sierlijk en ontspannen, alsof hij puur voor zijn plezier een ochtendritje maakte. Hij deelde het zelfvertrouwen van de andere veteranen van de Vleugel. Hun strategie voor deze strijd was deugdelijk, en uitgedacht door generaal Nisan zelf, de aanvoerder van het leger en de militaire held van de revolutie. Ze hadden er massaal voor gestemd toen het leger tijdens de nacht zijn algemene vergadering hield.

De hoofdmacht van het leger zou dienen als lokaas voor de overweldigende aantallen vijandelijke Pulsen, en het zou schijnbewegingen op de flanken uitvoeren om de voorspelbare Zwanenvleugels van de vijand in de strijd te betrekken. De echte genadeklap zou worden uitgedeeld door de zware cavalerie van generaal Shins Vleugel, de Zwarte Sterren, verborgen in het lange gras in het zuidwesten, direct achter de positie van het Glanzend Pad. Als alle Vleugels van de vijand bij de strijd betrokken waren, zouden zij zich in één lange rondtrekkende beweging van achteren op de vijand storten, in de hoop hun een verpletterende nederlaag te kunnen toebrengen, zoals in het verleden al zo vaak was gelukt.

‘Vandaag is de dag, broeders!’ brulde generaal Osho.

‘Vandaag is de dag!’

De krijgers staken hun lansen in de lucht en schreeuwden terwijl hij passeerde. Zelfs Ash, die weinig moest hebben van uiterlijk vertoon van enthousiasme, voelde zijn borst zwellen van trots toen de

mannen juichten en hun vuisten balden als antwoord. Zijn zoon was een van hen.

Stofwolken stegen op rond de generaal toen hij zijn strijdzels met een ruk tot stilstand bracht. Hij wendde het nerveus trappelende dier naar de verre gelederen van de vijand. Bij het zien ervan snoof de zel en zwiepte met zijn staart. Samen wachtten Osho en Chancer tot er stilte op de manschappen was neergedaald.

‘Bij de ballen van de Dwaas, ik hoop dat hij het bij het rechte eind heeft,’ gromde Kosh met een knikje naar hun charismatische leider. ‘Het is zo langzamerhand tijd dat onze jongens hun moeders weer eens zien, vind je niet?’

Het was een vraag die geen antwoord nodig had.

Om hen heen, verspreid door de linies, ranselden de daojos hun zels met zwepen en riepen de mannen op de gelederen zo strak mogelijk te maken. Ze herinnerden de krijgers aan hun opdrachten, en aan de algemene voorbereidingen voor de strijd.

‘Ik hoor dat de overheersers een kistje diamanten bieden aan iedere generaal die bereid is het op een lopen te zetten.’

Ash sloeg een grasvlieg van zijn wang. ‘Pff. Wanneer hebben ze niet geprobeerd ons om te kopen? Vandaag zal het niet anders zijn.’

‘Ah. Maar vandaag is de dag.’

Beiden grinnikten. Hun kelen waren schor van het pijnproken en de kampvuren van de avond ervoor.

Het was waar, wat Ash had gezegd. In de eerste dagen van de revolutie was het Volksleger weinig meer dan een zootje ongeregeld dat het ontbrak aan zelfvertrouwen en samenhang en dat niet kon bogen op klinkende overwinningen. De opperheren hadden elke strijder van het leger een klein fortuin aan ruwe diamanten aangeboden als ze bereid waren te deserteren.

Sommigen waren overgelopen naar de overheersers – een groot aantal in feite. Maar zij die het aanbod hadden geweigerd, die waren gebleven om te vechten ondanks hun hachelijke positie, hadden onverwachte kracht geput uit hun collectieve weigering om zich te laten omkopen door degenen die alles in hun macht wilden krijgen. Hoewel velen gedemoraliseerd waren door honger, pijnlijke verliezen, en de constante dreiging van gevangenschap of de dood, leefden ze allemaal weer op, een gevoel van rechtvaardige broederschap. Achteraf gezien begon de goede zaak toen pas echt voor hen te le-

ven. En vanaf dat moment was het tij langzaam maar zeker gekeerd.

‘Het voelt inderdaad alsof het einde eraan komt, vind je niet?’ zei Kosh.

‘Het is erop of eronder,’ antwoordde Ash, kijkend naar zijn zoon.

Lin was zich niet bewust van zijn onderzoekende blik. De jongen hield een rechtopstaande bundel reserveschilden in zijn handen, en op zijn rug droeg hij een reserveschild. Zijn ogen waren groot van verwondering, zoals past bij een jongen van veertien. Vlekjes weerkaatst zonlicht dansten in zijn donkere pupillen. Het oogwit was bloeddorlopen van het zware drinken van de avond ervoor. De jongen had tot laat rond een kampvuur gezeten, grappen makend en keelzingend met de oudere schildknapen van hun Vleugel.

Een volkomen andere persoon, bedacht Ash, dan de broodmagere kwajongen die twee jaar geleden hun basiskamp binnen was gestrompeld, nadat hij van huis was weggelopen om zijn vader te kunnen dienen in de rol van schildknaap. De blote voeten van de jongen zaten onder de sneden en littekens van de tocht. Die was zo zwaar geweest dat de meeste volwassen mannen er allang het bijltje bij neer zouden hebben gegoooid.

En waarvoor? Voor de liefde en het respect van een vader die zijn aanwezigheid nauwelijks kon verdragen.

Ash voelde plotseling een steek van pijn in zijn borst, en werd overweldigd door schaamte. Hij voelde opeens de behoefte om zijn zoon aan te raken, om hem gerust te stellen met een gebaar, zoals hij enkele ogenblikken ervoor met de zel had gedaan. Hij hief zijn gehandschoende hand op van de zadelknop en stak hem uit.

Lin keek op. Ash keek neer op de zware wenkbrauwen en de wipneus die hem zo sterk deden denken aan de moeder van de jongen, en aan haar familie, die hij inmiddels zo diep verachtte. De jongen leek totaal niet op hem.

Zijn hand stopte halverwege, en een aantal hartslagen lang staarden ze er allebei naar, alsof de hand alles vertegenwoordigde wat hen scheidde.

‘Water,’ mompelde Ash, hoewel hij geen dorst had. Zonder commentaar tilde de jongen de volle waterzak op.

Ash nam een slokje van het lauwe, mufte water. Hij liet het door zijn mond rollen, slikte iets ervan in, en spuugde de rest weer uit.

Waar het vocht de grond raakte, siste en knetterde het tondelgras. Hij gaf de waterzak terug aan Lin en richtte zich op in zijn zadel, boos op zichzelf.

‘Daar komen ze,’ kondigde Kosh aan.

‘Ik zie het.’

Over het hele vijandelijke front rees een kolkend tapijt van stof op. De Yashi draafden voorwaarts in hun formaties. Hoog boven de hoofden van de ruiters deinden banieren, die de kleuren van de verschillende Vleugels weergaven en hun wisselende locaties. Hoorngeschal weerklonk, en windwervels jammerden alsof ze de doden wilden oproepen uit hun graven. De geluiden golfd langzaam en ritmisch over de gelederen van het Volksleger.

Ash’ zel snoof en stampte met zijn hoeven.

Op deze flank alleen al waren de overheersers minstens twintigduizend in getal, een enorme massa die zich naar rechts uitstreekte en verloren ging in de nevel die opsteeg boven het verre centrum van de frontlinie. Hun pantsers waren dofzwart in het felle zonlicht. Boven de helmen wuifden grote pluimen van veren. Zonlicht fonkelde op duizenden metalen speerpunten, verblindend te midden van het stof dat door het oprukkende leger werd opgeworpen. De hoeven van de zels vermaalden het tondelgras tot deeltjes even fijn als talkpoeder.

Voor de oprukkende Yashi uit vlogen wolken motten en vliegen op uit het korte gras, en ook vogels, vele duizenden. Ze scheerden over de hoofden van het Volksleger heen in een grote golf van luid klapperende vleugels, zo talrijk dat hun schaduw de lucht een ogenblik verkoelde.

De zels snoven en rolden met hun ogen toen een hagel van losse veren en uitwerpselen op hen neerdaalde. Lin hief het rieten schild boven zijn hoofd om zichzelf te beschermen. Anderen langs de lijn deden hetzelfde, zodat het leek alsof ze dekking zochten voor een plotselinge beschieting. De veteranen maakten grappen, sommigen lachten zelfs – een zeldzaam geluid zo vlak voor een gevecht.

Ash veegde het zweet van zijn voorhoofd en bestudeerde de geharde mannen van het Glanzend Pad, de Vleugel van het leger waarin hij al langer dan vier jaar vocht. Met zijn leeftijd van eenendertig was hij al een oudgediende. De Vleugel telde zesduizend bereden infanterie.

Ze droegen eenvoudige leren kappen, vastgebonden rond hun oren, witte cavaleriejaals die rond hun zwarte gezichten waren geknoopt, en houten brillen die hun ogen beschutten tegen het zonlicht. Veel van hun gepantserde jassen waren beschilderd met witte strepen, als die van de zels waarop de mannen leefden en vochten, en versierd met de tanden van hun vijand, bij wijze van geluksbrenners. Als Ash zijn ogen wat toekneep kon hij voorbij de mannen de rest van het enorme leger zien, opgesteld in de vorm van een halve maan.

Hij vroeg zich af hoeveel van de krijgers zouden terugkeren naar hun gezinnen en hun oude leven als ze hier vandaag wonnen. De revolutie, hoe bloedig en wreed ook, was in de loop der jaren een manier van leven geworden. Het Volksleger was nu hun thuis. Konden ze de vrijheid van het zadel wel zomaar opgeven, en de banden die tussen hen waren ontstaan, om maar te zwijgen over de opwindende van de strijd? Zouden ze in staat zijn terug te keren naar hun boerderijen en hun gewone dagelijkse bezigheden weer op te pakken, of zouden ze worden achtervolgd door nachtmerries en gekweld worden door herinneringen?

Over niet al te lange tijd zou hij het weten. Als ze deze slag wonnen, en hij en Lin de strijd overleefden, zou hij met zijn zoon terugkeren naar de noordelijke bergen en hun hooggelegen dorp Asa, terug naar de boerderij en zijn vrouw, die hij al in jaren niet had gezien. Daar zou hij proberen de dingen te vergeten die ze hadden gedaan en gezien in de naam van de goede zaak. Maar hij zou dit leven ook missen. Hij wist dat hij stukken beter was in vechten dan hij ooit kon zijn als kostwinner van een gezin.

Ash voelde de gebedsriem die strak als een linnen verband rond zijn buik was gewikkeld. De met inkt gepenseelde woorden drukten tegen zijn zweetende huid. In de riem zat een brief van zijn vrouw die hij een week geleden had ontvangen. Haar woorden, gekerfd in een dunne lap leer, hadden hem eens te meer gesmeekt om vergoing.

‘Vader,’ zei zijn zoon naast hem. De jongen hield een van de lansen omhoog. Hij keek niet naar het naderende vijandelijke leger, maar zijn gezicht was nat van het zweet.

Ash nam het wapen aan, en ook het schild. Links van hem deed Kosh’ zoon hetzelfde.

‘Ben je er klaar voor?’ vroeg Ash aan zijn zoon, niet onvriendelijk.

De jongen fronste, dat wel. Hij boog zich voorover en spuugde op dezelfde manier als zijn vader wel eens deed. ‘Ik zal standhouden, als dat is wat je bedoelt,’ verklaarde hij op volwassen toon, maar zijn stem klonk hoog omdat hij nog niet de baard in zijn keel had gehad. Er klonk ook boosheid in door. Hij voelde de insinuatie dat hij op deze dag op de vlucht zou kunnen slaan, zoals hij had gedaan tijdens zijn eerste echte gevecht, toen het geweld van de strijd hem totaal had overrompeld.

‘Dat weet ik. Ik vraag of je klaar bent.’

De jongen opende zijn mond als om iets te zeggen, maar hij zweeg. Zijn blik verzachtte voordat hij hem afwendde.

‘Blijf in de achterhoede, in de buurt van Kosh’ jongen. Kom niet naar mij toe, tenzij ik het signaal geef. Heb je het goed begrepen?’

‘Ja, vader,’ antwoordde Lin. Hij bleef naar hem opkijken, alsof hij iets meer verwachtte.

Het dunne leer van de brief van zijn vrouw voelde koel aan tegen Ash’ maag.

‘Ik ben blij dat je er bent, jongen,’ hoorde hij zichzelf zeggen, en zijn keel klemde strak rond elk van de woorden. ‘Samen met mij, bedoel ik.’

Lin begon te stralen. ‘Ja, vader.’ Toen draaide hij zich om en liep weg, samen met de andere schildknapen die zich door de gelederen heen naar de achterhoede begaven. Kosh’ zoon ging naast hem lopen en sloeg de jongen op de rug. Hij was een grappenmaker, net als zijn vader.

Een rommelend gedonder rolde over de zinderende vlakte.

De Yashi gingen in de aanval.

Ash trok de bril naar beneden over zijn ogen en de sjaal over zijn gezicht. Onder zich voelde hij de grond trillen, overgebracht door de botten en spieren van zijn zel. Hij keek naar generaal Osho, net als alle krijgers van zijn legeronderdeel. Nog steeds verroerde de generaal geen vin.

‘Met hart,’ zei hij tegen Kosh.

Kosh trok zijn eigen sjaal omhoog. Een soort verlegenheid weerhield hem ervan Ash aan te kijken. Hoe dit ook afliep, ze zouden waarschijnlijk nooit meer op deze manier zij aan zij vechten, als ka-

meraden, als broers, als dwazen van de revolutie.

‘En jij, mijn vriend,’ antwoordde Kosh op gedempte toon.

Ze klemde de teugels van hun ziele strakker in hun vuisten toen generaal Osho zijn speer op de naderende vijand richtte. Ash liet zijn eigen lans zakken.

Osho’s ziele sprong naar voren.

Met een gebrul uit duizenden kelen, volgden de mannen van het Glanzend Pad hem.